

Ч Е Т И Р И Д Е С Е Т   И   В Т О Р О   Н А Р О Д Н О  
С Ъ Б Р А Н И Е

---

*Проект*

**ЗАКОН**  
**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ**  
**НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА**

Обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г., изм., бр. 54 от 2002 г., бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 26 от 2003 г., изм., бр. 86 от 2003 г., бр. 114 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 81 от 2004 г., доп., бр. 27 от 2005 г., изм. и доп., бр. 38 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г., изм., бр. 30 от 2006 г., бр. 33 от 2006 г., изм. и доп., бр. 48 от 2006 г., изм., бр. 46 от 2007 г., изм. и доп., бр. 26 от 2008 г., бр. 89 от 2008 г., доп., бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 10 от 2009 г., доп., бр. 32 от 2009 г., изм., бр. 41 от 2009 г., бр. 74 от 2009 г., доп., бр. 49 от 2010 г., изм. и доп., бр. 59 от 2010 г., доп., бр. 85 от 2010 г., изм., бр. 100 от 2010 г., доп., бр. 9 от 2011 г., изм. и доп., бр. 43 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.

**§ 1.** В чл. 7а се създава ал. 3:

„(3) За целите на изпълнението на държавната политика по заетостта министърът на труда и социалната политика, министърът на образованието и науката и изпълнителният директор на Агенцията по заетостта обменят информация при условия и по ред, определени в сключено между министъра на труда и социалната политика и министъра на образованието и науката споразумение.”

**§ 2.** В чл. 15, т. 5 накрая се добавят думите „и за решения по чл. 72б, ал. 5 и чл. 74б, ал. 3”.

**§ 3.** В чл. 16, т. 15 се изменя така:

„15. разходи по заповеди и договори по процедури на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 1 „Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването” и 2 „Повишаване на производителността и адаптивността на заетите” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, когато тези разходи са верифицирани от Управляващия орган, платени са и са допустими по този закон.”

**§ 4.** Създава се чл. 16а:

„**Чл. 16а.** Отпускането на средства за насърчаване на заетостта по реда на този закон се реализира под формата на схеми за държавна и минимална помощ, разработени в съответствие със Закона за държавните помощи и чл. 107 и 108 на

Договора за функциониране на ЕС, когато това е приложимо. Администратор на мерките е Агенцията по заетостта.”

**§ 5.** Точка 3 в чл. 20, ал. 4 се отменя.

**§ 6.** В чл. 30а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се правят следните изменения:

а) Точка 9 се изменя така:

„9. стипендия, транспортни и квартирни разходи на безработните лица, участващи в мотивационно обучение, обучение за ограмотяване, придобиване на професионална квалификация или на ключови компетентности - за времето на обучението;

б) Точка 19 се изменя така:

„19. наставник по чл. 41а и чл. 55г;”

2. В ал. 2, т. 11 след думите „мярка по” се добавя „чл. 41а и”.

**§ 7.** Създават се чл. 36а и 36б:

„**Чл. 36а.** За всяко разкрито работно място, на което е наето на непълно работно време безработно лице до 29-годишна възраст с непрекъснато поддържана регистрация не по-малко от 12 месеца, насочено от поделението на Агенцията по заетостта, на работодателя се предоставят суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за времето, през което лицето е било на работа, но за не повече от 12 месеца.

**Чл. 36б.** (1) За всяко разкрито работно място, на което е наето безработно лице до 29-годишна възраст, насочено от поделението на Агенцията по заетостта, за заемане на длъжност съобразно придобитата от него квалификация, на работодателя се предоставят суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за срок от 6 до 18 месеца.

(2) Сумите по ал. 1 се предоставят в размер на 30 на сто за първите шест месеца, 50 на сто за периода от седмия до дванадесетия месец включително и 75 на сто за оставащия период.”

**§ 8.** Създава се чл. 41а:

„**Чл. 41а.** (1) За всяко разкрито работно място, на което е наето на пълно или непълно работно време за чиракуване безработно лице до 29-годишна възраст с основно или по-ниско образование и без квалификация, насочено от поделението на Агенцията по заетостта, на работодателя се предоставят суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за времето, през което лицето е било на работа, но за не повече от 12 месеца.

(2) Работодателят е длъжен по време на чиракуването по ал. 1 да осигури обучение на наетото лице на конкретното работно място от наставник.

(3) Наставникът е лице от същото предприятие, което обучава в процеса на работа наетото лице по ал. 1 по съответната професия или занаят, и притежава квалификация, удостоверена с документ, и минимум три години трудов стаж по същата професия или занаят.

(4) На работодателя, който запазва заетостта на наетото за чиракуване безработно лице по ал. 1 за допълнителен период, равен на периода на субсидиране, се предоставят суми за наставника съгласно чл. 30а, ал. 2 и за допълнителния период.

(5) Наставникът получава суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за времето на наставничеството, но за не повече от 24 месеца.”

**§ 9.** В чл. 55г се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите „друг работник и служител (наставник)” се заменят с „наставник”;

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Наставникът е лице от същото предприятие, което обучава в процеса на работа наетото лице по ал. 1 по съответната професия или занаят и притежава квалификация, удостоверена с документ, и минимум три години трудов стаж по същата професия или занаят.”

3. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Наставникът получава суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за времето на наставничеството, но за не повече от 24 месеца.”

**§ 10.** В чл. 56 се правят следните допълнения:

1. В ал. 3 след думите „чл. 36” се поставя запетая и се добавя „чл. 36а”;

2. В ал. 4 след думите „чл. 36, ал. 1” се поставя запетая и се добавя „чл. 36а и 36б”.

**§ 11.** В чл. 66 се правят следните изменения :

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) На безработните по чл. 63, т. 1, участващи в обучение на възрастни се изплащат стипендия и средства за транспорт и квартира при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона”.

2. Алинея 4 се отменя.

**§ 12.** В чл. 68 се правят следните изменения:

1. Съществуващият текст става ал. 1.

2. Създават се алинеи 2, 3 и 4:

„(2) За изпълняване на дейности по ал. 1 Министерството на труда и социалната политика поддържа и развива мрежа от Служби

по трудови и социални въпроси в съответни задгранични представителства на Република България.

(3) В службите по ал. 2 работят командировани служители на Министерството на труда и социалната политика с временен дипломатически ранг по реда на Закона за дипломатическата служба.

(4) С акт на министъра на труда и социалната политика се определят условията и редът за осъществяване на дейността на Службите по трудови и социални въпроси.”.

**§ 13.** Точка 4 в чл. 71, ал. 1 се отменя.

**§ 14.** Създават се чл. 72б, 72в и 72г:

**„Чл. 72б.** (1) Разрешението за работа по чл. 70 не се издава като отделен документ, а се съдържа в „Единното разрешение за пребиваване и работа”, издавано от Министерството на вътрешните работи съгласно чл. 24и от Закона за чужденците в Република България, за чужденци-граждани на трети държави, които:

1. кандидатстват за разрешение за пребиваване с цел работа;

2. по силата на Закона за чужденците в Република България и въведените в него изисквания на ЕС притежават валидно разрешение за пребиваване на територията на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) 1030/2002 за цели, различни от трудова заетост

3. по силата на този закон и въведените в него изисквания на ЕС притежават валидно разрешение за работа.”

(2) Условията и редът за издаване, подновяване, отказ и отнемане на Единното разрешение за пребиваване и работа по ал. 1 се определят с Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България.

(3) Агенцията по заетостта дава писмено решение за упражняване на трудова заетост за издаване на Единно разрешение за пребиваване и работа от органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) Условията и редът за даване, отказ или оттегляне на решението по ал. 3 се определят с наредбата по чл. 74, ал. 1.

(5) За даване и продължаване на решението по ал. 3 работодателят внася такса в размер на 400 лв.

**Чл. 72в.** (1) Упражняването на трудова заетост от чужденци в Република България на основата на Единно разрешение за пребиваване и работа е в съответствие с българското трудово и осигурително законодателство и при условията на чл. 71, ал. 1, т. 1–3.

(2) Притежателят на Единно разрешение за пребиваване и работа има правото да бъде информиран за произтичащите от разрешението права.

**Чл. 72г.** (1) Притежателят на Единно разрешение за пребиваване и работа е равнопоставен на българските граждани по отношение на:

1. правата по чл. 74в, ал. 2, т. 1 – 8;

2. данъчните облекчения за физически лица, когато за данъчни цели се приема, че притежателят на Единно разрешение за пребиваване и работа пребивава на територията на Република България;

(2) Условието по ал. 1 не възпрепятстват налагането на мерки за административна принуда по глава пета от Закона за чужденците в Република България.”

**§ 15.** В чл. 74б се правят следните изменения:

1. в ал. 1 думите „писмено разрешение” се заменят с „писмено решение”;

2. в ал. 2 и 3 думата „разрешението” се заменя с „решението”.

**§ 16.** В чл. 74в се правят следните изменения:

1. в ал. 1 думите „т. 1, 3 и 4” се заменят с „т. 1 и 3”;

2. в ал. 6 думите „т. 2, 3, 5, 6 и 7” се заменят с „т. 2–7”

**§ 17.** В чл. 74г се правят следните изменения:

1. в ал. 2 думите „писмено разрешение” се заменят с „писмено решение”;

2. в ал. 3 думата „разрешението” се заменя с „решението”.

**§ 18.** В чл. 74д, ал. 2 думите „разрешение относно смяната” се заменят с „решение относно смяната”.

**§ 19.** В Допълнителните разпоредби:

1. В § 1 се създават т. 14а, 36а и 36б:

„14а. „Работник-чужденец от трета държава” – е гражданин на трета държава, на когото му е разрешено да пребивава и работи на територията на Република България като наето от местен работодател лице.

36а. „Единно разрешение за пребиваване и работа” – е документът, определен в § 1, т. 1д от допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник-чужденец от трета държава при спазването на единната процедура за кандидатстване.

36б. „Единна процедура за кандидатстване” – е процедурата, определена в § 1, т. 1е от допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.”

2. В § 1б думата „72а” се заменя с „72а – 72г”.

3. В § 1в се създава т. 3:

„3. Директива 2011/98/ЕС на ЕП и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава-членка.”

## ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§ 20.** В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., доп., бр. 73 от 2010 г., изм. и доп., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 от 2012 г., изм., бр. 44 от 2012 г., изм. и доп., бр. 16 и 23 от 2013 г., изм., бр. 52 от 2013 г., в сила от 14.06.2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се чл. 24и:

„**Чл. 24и.** (1) Разрешение за продължително пребиваване и работа тип „Единно разрешение за пребиваване и работа” могат да получат чужденци, които отговарят на условията за получаване на разрешение за работа по смисъла на Закона за насърчаване на заетостта, и които притежават виза по чл. 15, ал. 1 от ЗЧРБ или разрешение за пребиваване на друго основание в съответствие с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

(2) Разрешението за пребиваване и работа тип „единно разрешение за пребиваване и работа” се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срок една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък от една година, разрешението се издава за срока на продължителността на договора.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(4) На притежателя на единното разрешение, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето „тип разрешение“ се отбелязва „единно разрешение за пребиваване и работа“.

2. В чл. 25, т. 5 се изменя така:

„5. които са пребивавали законно и без прекъсване на територията на Република България в рамките на последните 5 години преди подаване на заявлението за постоянно пребиваване и за този период не са отсъствали повече от 30 месеца, като в случаите по чл. 24в се отчита само половината от времето на пребиваване;“.

3. В чл. 26, ал. 2, т. 1 след „24е“ се добавя „24з, 24и“.

4. В чл. 33, ал. 3 след думите „съгласно ал. 2“ се добавя „или единно разрешение за пребиваване и работа по чл. 24и“

5. В чл. 33к се правят следните изменения и допълнения:

а) В ал. 2 думите „след разрешение от“ се заменят със „след решение на“.

б) Създава се ал. 5:

„(5) На притежателя на синя карта на ЕС, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето „тип разрешение“ се отбелязва „синя карта на ЕС“.

6. В чл. 39а, ал. 1, т. 4 след думата „влизане“ се добавя „и пребиваване“.

7. В чл. 40, ал. 1, т. 1 след „24е“ се добавя „24з, 24и“.

8. В чл. 42, ал. 2 след думата „влизане“ се добавя „и пребиваване“.

9. В чл. 42з се правят следните изменения и допълнения:

а) Алинея 1 се изменя така:

„(1) Забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите-членки на ЕС се налага, когато:

1. са налице основанията по чл. 10, ал. 1;

2. не е предоставен срок за доброволно напускане при условията на чл. 39б, ал. 4;

3. чужденецът не изпълни задължението за връщане.“

б) Навсякъде в ал. 3 след думите „влизане“ се добавя „и пребиваване“.

в) Алинея 4 се отменя.

**10.** В чл. 44 се правят следните изменения и допълнения:

а) В ал. 4, т. 2 след думата „влизане” се добавя „и пребиваване”.

б) Алинея 8 се изменя така:

„(8) Настаняването продължава до отпадане на обстоятелствата по ал. 6, но не повече от 6 месеца. За наличието на основанията за принудително настаняване в специален дом се извършват ежемесечни служебни проверки от компетентните органи по ал. 1 съвместно с директора на дирекция „Миграция”. По изключение, когато лицето отказва да съдейства на компетентните органи или има забавяне при получаване на необходимите документи за принудителното отвеждане или експулсиране, срокът на настаняването може да бъде продължен допълнително до 12 месеца. Когато с оглед на конкретните обстоятелства по случая се установи, че вече не съществува разумна възможност по правни или технически причини за принудителното извеждане на чужденеца, лицето се освобождава незабавно.”

**11.** В чл. 46, ал. 2, т. 2 след думата „влизане” се добавя „и пребиваване”.

**12.** В Допълнителните разпоредби се създават т. 1д и 1е:

„1д. „Единно разрешение за пребиваване и работа” е документ с обозначение „единно разрешение за пребиваване и работа”, с което едновременно се разрешава пребиваване и работа на територията на Република България на чужденци от трети държави.

1е. „Единна процедура за кандидатстване” – е процедурата, при която след подадено от работодател единно заявление за разрешаване на пребиваване и работа на гражданин на трета държава се взема решение по това заявление.”

**13.** С този закон се въвеждат изискванията на Директива 2011/98/ЕС на ЕП и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава-членка и Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост.

**§ 21.** В Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008



г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г. и бр. 26 от 2010 г.) в чл. 59, ал. 2 се създава т. 7а:

„7а. Единно разрешение за пребиваване и работа – издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност една година съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002, като полето “тип разрешение” се заменя с “единно разрешение за пребиваване и работа”, а в полето “забележка” се отбелязва условието за достъп до пазара на труда.

**§ 22.** В Закона за професионалното образование и обучение (обн. ДВ, бр. 68 от 1999 г. , изм., бр. 1 и 108 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., изм. и доп., бр. 103 от 2002 г., изм., бр. 120 от 2002 г., доп., бр. 29 от 2003 г., изм., бр. 28 от 2005 г., изм. и доп., бр. 77 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., изм. и доп., бр. 62 от 2006 г., попр., бр. 63 от 2006 г., изм. и доп., бр. 13 от 2008 г., изм., бр. 26 от 2008 г., изм. и доп., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 50 от 2010 г., изм., бр. 97 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8 се правят следните изменения:

а) В ал. 4, буква „б” се изменя така:

„б) завършен начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове - за лица, навършили 16 години;”

б) В ал. 5, буква „б” се изменя така:

„б) начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове - за лица, навършили 16 години;”

2. В чл. 12, т. 1 се изменя така:

„1. програми А с продължителност до 1 г. за лица със завършен най-малко начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове;”

3. В чл. 14, ал. 4 се изменя така:

„(4) Входящото образователно равнище на кандидата е завършен клас от основното или средното образование, завършена степен на образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната

просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове, необходими за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.”

**§ 23.** Параграфи 14, 19 и 20, точки 1, 3, 4, 7, 12 и 13 от закона влизат в сила от 24 декември 2013 г., а § 20, точки 6, 8, 9, б.“б”, 10, б.“а” и 11 влизат в сила от датата на влизането в сила на решението на Съвета на ЕС за пълното прилагане от Република България на Шенгенското законодателство.

ВНОСИТЕЛИ:

## МОТИВИ

### към проекта на Закон за изменение и допълнение

### на Закона за насърчаване на заетостта

Основната цел на промените включени в Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта е да се насърчи младежката заетост, да се осигури по-широк достъп на работодателите до участие в мерки за насърчаване на заетостта и да се създадат условия за подобряване на взаимодействието между институциите с цел оказване на своевременна подкрепа за включване в заетост и обучение на младите хора, които не учат и не работят. Промените са важна част от мерките в изпълнение на Националната инициатива „Работа за младите хора в България“ 2012 - 2013 г. и на ангажиментите на България в съответствие с препоръката на Съвета на ЕС от април 2013 г. за създаване на Гаранция за младежта.

Също така, в изпълнение на Плана за действие за 2013 г. с мерките, произтичащи от членството на България в ЕС, със законопроекта се въвеждат изискванията на *Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави.*

### **Основните изменения и допълнения на Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) включват:**

➤ Регламентиране на обмена на информация между министъра на труда и социалната политика, министъра на образованието и науката и изпълнителния директор на Агенцията по заетостта за целите на изпълнението на държавната политика по заетостта

За повишаване ефективността на провежданата активна политика по заетостта законопроектът регламентира периодичен обмен на информация между министъра на труда и социалната политика, министъра на образованието и науката и изпълнителният директор на Агенцията по заетостта. Обменът на информация ще създаде условия

за оказване на своевременна подкрепа за включване в заетост и обучение на млади хора, които не учат и не работят. Условието и редът за обмен на информация ще се определят в сключено споразумение между министъра на труда и социалната политика и министъра на образованието и науката.

Периодичният обмен на данни между институциите ще подпомогне изпълнението на ангажиментите на България в съответствие с препоръката на Съвета на ЕС от 22 април 2013 г. за създаване на Гаранция за младежта. Гаранцията включва осигуряване на възможности на младите хора на възраст до 25 години да получават добро предложение за работа, продължаване на образованието, чиракуване или стаж в рамките на четири месеца след като останат без работа или напуснат системата на формалното образование.

➤ Въвеждане на нови мерки на пазара на труда с цел насърчаване на младежката заетост

Младежите са сред най-уязвимите групи на пазара на труда, а младежите с ниско образование и без квалификация срещат най-големи трудности при намиране на работа. С цел осигуряване на възможности за интегриране на пазара на труда на неквалифицираните безработни младежи, законопроектът регламентира нова насърчителна мярка. Чрез прилагане на мярката ще се насърчава наемането на младежи до 29 години с основно и по-ниско образование и без квалификация за обучение на конкретно работно място под ръководството на наставник. Наставникът, който подпомага наетите младежи при усвояване на практически умения в процеса на работата, трябва да притежава квалификация и професионален опит по съответната професия или занаят. Предвижда се субсидиране на заетостта на наетите лица за период до 12 месеца, както и на възнаградението на наставника.

Важно значение за ограничаване на младежката безработица има намаляването на продължителността на престоя без работа на младите хора и подпомагане на прехода им от безработица към заетост. С цел създаване на условия за по-лесно адаптиране на безработните младежи към работната среда, ЗНЗ се допълва с разпоредба, регламентираща субсидирането на заетостта на продължително безработни до 29-годишна възраст, наети за работа на непълно работно време. Субсидията ще се предоставя на работодатели, наели безработни младежи с непрекъснато поддържана регистрация в дирекциите „Бюро по труда“ над 12 месеца, а периодът на субсидиране ще е до една година.

Законопроектът предвижда въвеждане на нова насърчителна мярка в подкрепа на заетостта на квалифицирани млади хора. По тази мярка ще се предоставят субсидии на работодатели, които разкриват работни места за наемане на безработни младежи на длъжности,

съответстващи на придобитата от тях квалификация. Периодът на субсидията ще е от 6 до 18 месеца като размерът ѝ ще нараства от 30 на сто за първите шест месеца, на 50 на сто от седмия до дванадесетия месец, включително и 75 на сто за оставащия период.

➤ Регламентиране изплащането на стипендия за участващите в мотивационно обучение

Мотивационното обучение е част от обучението на възрастни, съгласно ЗНЗ и чрез него се стимулира активното поведение на безработните на пазара на труда. Регламентирането на правото на стипендия ще даде възможност на лица в неравностойно положение на пазара на труда и с ниски доходи да участват в този вид обучение. Размерът на стипендията ще се определя ежегодно в Националния план за действие по заетостта.

➤ Усъвършенстване на законовата уредба на чиракуването

Съгласно действащия ЗНЗ наставник на безработно лице, наето за чиракуване, може да бъде работник и служител на когото работодателят е възложил обучение на чирака в процеса на работа.

С предложените промени се регламентира възможността задачи на наставник да изпълняват и работодатели, които притежават квалификация и професионален опит по професията или занаята, по която се обучава наетото лице. Промяната има за цел да осигури възможност на малки фирми, с неголям брой заети и на занаятчии, които самостоятелно упражняват занаятчийски дейности, да наемат чираци и да ползват преференции по насърчителната мярка. Размерът на субсидията за наетото лице и възнаграждението на наставника се определя ежегодно в Националния план за действие по заетостта.

➤ Финансиране на активната политика по заетостта

Разширява се приложното поле на разпоредбата за изразходване на средствата за активна политика, като се включват и разходите по договори по процедури на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с цел равнопоставено третиране на бенефициентите по приоритетни оси 1 „Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването” и 2 „Повишаване на производителността и адаптивността на заетите” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

Законът за насърчаване на заетостта и правилника за неговото прилагане, съдържат множество мерки, попадащи в обхвата на Закона за държавните помощи. С оглед на ясното дефиниране на приложимите правила по държавните помощи се добавя нов чл.16а.

➤ Хармонизиране на българското законодателство в областта на трудовата миграция на чужденци – граждани на трети държави, на

територията на Република България с Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави (срокът за влизане в сила и нотифициране е 25 декември 2013 г.).

○ За целта са предвидени изменения и допълнения в Глава 8 на ЗНЗ, както и в Закона за чужденците в Република България.

Създават се нови членове 72б, 72в и 72г на ЗНЗ и нов член 24и в ЗЧРБ, с които се урежда създаването и условията за издаването на единното разрешение за пребиваване и работа като документ за следните случаи чужденци – работници от трети страни, които:

1. кандидатстват за разрешение за пребиваване с цел работа;
2. по силата на Закона за чужденците в Република България и въведените в него изисквания на ЕС притежават разрешение за пребиваване на територията на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) 1030/2002 за цели, различни от трудова заетост;
3. по силата на този закон и въведените в него изисквания на ЕС притежават разрешение за работа.

Предложеният за въвеждане режим възпроизвежда вече работещият в България режим по отношение на Синята карта на ЕС за висококвалифицирана заетост на чужденци. С новия чл. 72г се въвежда и равното третиране за притежателите на бъдещото единно разрешение за пребиваване и работа по отношение на условията на труд, правото на сдружаване, признаване на квалификации и други.

Освен това, чл. 68 се допълва с оглед конкретизиране изпълнението на някои от предвидените дейности чрез съществуващата мрежа от Служби по трудови и социални въпроси на МТСП към съответни задгранични представителства на Република България.

Правят се и някои редакционни корекции на текстове в раздел III на същата Глава 8.

○ Чрез допълнителните разпоредби на проекта на ЗИД на ЗНЗ в националното законодателство се въвеждат легални определения на понятията по Директива 2011/98 за „Работник – чужденец от трета държава“, „Единно разрешение за пребиваване и работа“ и „Единна процедура за кандидатстване“.

➤ С Преходните и заключителните разпоредби се правят и необходимите изменения и допълнения в съответните свързани закони както следва:

### **1. Закон за чужденците в Република България (ЗЧРБ),**

Създава се чл. 24и, с който се урежда въвеждането на документа „Единно разрешение за пребиваване и работа” и неговото издаване. Регламентират се условията за отказ по реда на чл. 26, ал. 2, т.1 и съответно за отнемане по реда на чл. 40, ал. 1, т. 1 от ЗЧРБ. В ЗЧРБ се въвеждат и дефинициите за единно разрешение и единна процедура.

Също така се правят някои редакционни изменения в ЗЧРБ, както и допълнения, с цел пълното транспониране на *Директива 2008/115/ЕО за общи стандарти и процедури в държавите-членки за връщане на нелегално пребиваващи граждани на трети страни* (директива за връщането), за което е изготвена и таблица за съответствие. Те обхващат две групи въпроси, свързани съответно с основанията за налагане на забрана за влизане и гаранциите във връзка с настаняването на чужденци в специалните домове за временно настаняване на чужденци (СДВНЧ).

По отношение на налагането на забрана за влизане чл. 11, параграф 1 от директивата предвижда две групи основания: основания, при които задължително се налага забрана за влизане, както и такива, при които забраната се налага по преценка на компетентните органи. С предлаганите изменения се постига по-пълно съответствие по отношение на случаите, в които следва задължително да се наложи забрана за влизане.

Наред с това се предвижда включването на допълнение в чл. 44, ал. 8 от ЗЧРБ, с което изрично да се регламентира задължението на компетентните органи за незабавно освобождаване на лицето в случаите, когато вече не съществува разумна възможност за извеждане, в съответствие с чл. 15, параграф 3 от директивата.

В съответствие с изискванията на чл. 15, ал. 6 от директивата се предлага националната сигурност да отпадне като основание за продължаване на принудителното настаняване в СДВНЧ.

Останалите предложени изменения са във връзка с необходимостта от уреждане на забраната за влизане като общоевропейска мярка. С тяхното приемане, тази забрана вече ще се нарича „забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите – членки на ЕС”. Разпоредбите, с които се въвежда новото наименование на мярката влизат в сила от присъединяването на България към Шенгенското пространство.

### **2. Закон за българските лични документи,**

Допълва се в чл. 59, ал. 2 списъкът с документи за пребиваването на чужденците– граждани на трети държави на територията на България с „Единното разрешение за пребиваване и работа”.

### **3. Закон за професионалното образование и обучение (ЗПОО),**

Промените са свързани с обучението на възрастни в курсове за ограмотяване, организирани от училища в системата на народната просвета по проекти, финансирани по ОП „Развитие на човешките ресурси“. В ЗПОО като входящо образователно равнище за придобиване на първа степен на професионална квалификация от лица, навършили 16-годишна възраст, е предвидено единствено успешно завършен курс за ограмотяване по реда на ЗНЗ. Към настоящия момент се провеждат курсове за ограмотяване, чието финансиране и организиране не е при условията и по реда на ЗНЗ, а по ОП РЧР. Предвидената промяна ще изравни правата на лицата, завършили курсове за ограмотяване по реда на ЗНЗ и по ОПРЧР, при включването в професионално обучение и ще улесни интегрирането им на пазара на труда.

Очакваните резултати от предложените изменения и допълнения на Закона за насърчаване на заетостта са ограничаване на младежката безработица, включване на по-широк кръг от работодатели в насърчителни мерки за заетост, подобряване на качеството на просредническите услуги и подобряване на взаимодействието между институциите с цел повишаване ефективността на активната политика на пазара на труда.

Проектът на ЗИД на ЗНЗ също така е и основа за постигане на съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива 2011/98/ЕС чрез своевременното последващо изменение и допълнение на съответните подзаконови нормативни актове, а именно Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешение за работа на чужденци в Република България и Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България.

**ВНОСИТЕЛИ:**